

DAR VIENAS BENEŠAS?

Per antrąjį karą pasauly plačiai skambėjo Norvegijos ministerio pirminko Quislingo vardas. Jis mat, neva gin-damas savo tautos interesus, labai pataikavo vokiečiams. Dėl to ir visus tuos, kurie parėmė vokiečius, imta vadinti "kvilingais". Ar jis tikrai buvo toks juodas, kaip jį atvaizduoja prieštariškai, ar jis kiek padėjo savo tėvynei, tai gal paaiškės vėliau, kai atvės neapykanta ir žodi tars istorija.

Kvilingų turėjo ne vien norvegai: jų buvo daugely Europos valstybių, kurios turėjo palinkti po Vokietijos jungu. Visi tie kvilingai atsirado iš bėdos ir kiekvienas jų vis dėl to paisė savo tėvynės reikalų, ne vien vokiečiams tarnavo.

Šiandienis pasaulis yra pilnas kitos rūšies kvilingų, tai raudonųjų komunistų, kurie Maskvos interesus stato aukščiau savo tėvynės ir savo valstybės. Visuos kraštus komunistų vada! jau prieš porą metų viešai paskelbė, kad kilus karui prieš Sovietų Rusiją, jie nekariaus ir visomis išgalėmis kenks savo krašte visokiems karo su sovietais pasirėngiami.

Didesnio tėvynės išdavimo ligi šiol pasauly nėra buvę. Ir vis tiek, kaip dar retai jie pavadinami tikru vardu: išdavikais ir raudonaisiais buda-liais.

Raudonam slibinui šliaužiant į vakarus, atsirado ne tik komunistų, kurie jo laukė, bet ir kitų, net valstybės vyrų, kurie tikėjosi savo tėvynei pasitarnausią paglostydami ir pašerdami saldumynais aną baigyklę. Toks buvo Čekoslovakijos prezidentas Benešas, kuris karo metu nuo vokiečių buvo pasprukęs į Angliją ir ten sudaręs exilinę vyriausybę.

Dar rusams kojos į Čekoslovakiją neįkėlus, Benešas pasirašė su Maskva draugiškumo ir pagalbos sutartį ir tikėjosi po Maskvos sparnu įsikurti demokratišką ir nepriklausomą Čekoslovakiją, kurioje viešpataus jis pats. Ir tai buvo laikoma dideliu politiniu laimėjimu, ir čekai džiaugėsi, kad jie taip gudriai savo ateitį sutvarkė. Karui baigiantis ir pasibaigus, rusų kariuomenei stovint tik vakarinėje Čekoslovakijoje, visas kraštas džiaugėsi savo atgauta laisve. Benešo ir Stalino portretai ir raudonos rusų vėliavos su kūju bei plautuvu puošė ne tik visas valdžios įstaigas, bet ir krautuves, kavines bei kirpyklas.

Tas džiaugsmas truko neilgai — tik trejetą metų. 1948 metų pavasarį Čekoslovakijoje įvyko komunistų perversmas, tiesa, be kraujo praliejimo, ir visa valdžia pateko į komunistų rankas. Benešas dar liko prezidentu ir pasirašinėjo, ką jam komunistai liepė, o jo politikos rėmėjas Masarikas iš nušimimo užsimušė (o gal nužudytas). Netrukus mirė ir Benešas. Jis visą savo kraštą

Korėjos karas komplikuojasi

(SAVAITINĖ KORĖJOS KARO APŽVALGA)

Jau keturios savaitės praėjo nuo Korėjos karo pradžios, tačiau komunistus sulaukyti, nors ir drąsiai kovojantiems amerikiečiams dar nepasisekė. Padėtis ligšiol nepakeitė ir prieš kelias dienas į Korėją išlaipintos dvi naujos amerikiečių divizijos. Nepasisekė amerikiečiams apginti ir strateginiai svarbaus Taekjono miesto. Po stiprių kautynių, kuriose amerikiečių kariai turėjo kovoti vienas prieš dešimtį, ketvirtadienio naktį Taejonas pateko komunistams į rankas. Mūsų metu, dingo ir 24-tesios amerikiečių divizijos vadas generolas majoras W. F. Dean. Spėjama, jog jis esąs sužeistas, bet nepatekęs komunistams ir nelaisvę. Paskutiniiais pranešimais frontas yra kiek nurimęs, tačiau, nors jau didesnė pietų

atidavęs Maskvai. Jis neatkreipė dėmesio į seną, bet išmintingą patarėlę: "Neik su velniu obuoliauti, nes neteksi ir krepšio".

Šiandien panaši istorija vėl kartojasi. Atsirado kitas "realus" politikas, kuris mano, kad savo kraštą išgelbės nuo komunistų, pataikaudamas Maskvai. Tai Indijos ministeris pirminkas Pandit Nehru. Jis pirmutinis pripažino komunistinę Kinijos vyriausybę, jis labai nenoromis pritarė Korėjos gynimui ir tuojau, lyg norėdamas nusiplauti rankas, pasirašė Stalinui ir Washingtonui notas, siūlydamas tarpininkauti baigti Korėjos karą. Būdamas Jungtinių Tautų nariu, jis "užmiršo", kad Korėją gina ne Washingtonas, bet Jungtinės Tautos.

Stalinas maloniai nusišypsojo Nehru, siūlydamas pirmiau į Saugumo Tarybą pasodinti komunistinės Kinijos atstovą, o paskui šnekėtis dėl karo veiksmų sustabdymo Korėjoje. Nehrus stengiasi palaikyti ryšius su kom. Kinijos vyriausybe ir tariasi dėl sąlygų. Jo šita uolumą kai kas įtaria, kad Stalinas pažadėjęs išreikalauti Indijai nuolatinę vietą Saugumo Taryboje. Kaip didelei valstybei, jai tikėtų atsistiešti šeštuoju nuolatinio tarybos nariu.

Kaip ten bebūtų su Saugumo Tarybos vieta, vis tik Indijos noras pataikauti raudoniesiems šiuo metu yra gana pavojingas žaidimas, kuris Indijai veda Čekoslovakijos keliu. Kadangi Indija turi gan daug įtakos kitiems Azijos kraštams, tai jos svyravimas gerokai silpnina Azijos atsparumą komunistui.

Nehru daug kas vadina išmintigu politiku. Benešas taip pat buvo ne žioplus. Juo išmintingesnė galva, juo Maskva meiliau šypsosi, geriau prisizūrudama į kaklą, kurioje vietoje smaugti.

Korėjos dalis yra komunistų rankose, jų sulaukyti nuo žygiavimo pirmyn dar nepasisekė.

Neturėjo pasisekimo nei Anglijos vyriausybės bei Indijos premjero Nehru pastangos tarpininkauti tarp Kremliaus ir Vašingtono, dėl greitesnio Korėjos konflikto užbaigimo. Anglijos pasiuntinys Maskvoje Kelly, kuris kelias atvejais tarėsi su Andrew Gromyko, laikosi nuomonės, jog Kremlius bent tol, kol Korėjos komunistams sekasi į derybas nenori eiti. Tuo tarpu nepasisekimas lydi ir Nehru žygius taikai atstatyti. Į jo asmeninį laišką Stalinui, pastarasis atsakė taip pat laišku, kuriame reikalavo pirma į Saugumo Tarybą išleisti kinų komunistų atstovą ir tik tuomet pažadėjo Saugumo Taryboje tartis dėl karo baigimo. Tokius laiškus gavo ir Dean Achesonas bei anglų vyriausybę. Jungtinės Amerikos Valstybės ilgai nesvarčiusios tokį Kremliaus pasiūlymą atmetė. Nepasisekė ir Didžioji Britanija.

Apskritai atrodo, jog sovietai nori, kad Korėjos karas dar nesibaigtų. Tam jie turi specialiu sunkiai įspėjamų priešas, nes jie, nors ir slapta, Korėjos komunistus vis dar remia. Tą patvirtina net ir komunistinis Seoulo radijas, kuris pareiškė, jog "išlaisvintoja Sovietų Sąjunga mus nuolatos remia". Toliau pabrėžė, jog

KORĖJOS KONFLIKTAS ITALŲ SPAUDOJ

Įvykiai Korėjoje randa plataus atgarsio pasaulyje. Romos spauda taip pat plačiai ir reaguoja. Dešinioji ir centro spauda smerkia Korėjos komunistinę vyriausybę, kuri brutaliai pamindama tarptautinio sugyvenimo normas užpuolė savo brolišką kaimyną. Kairieji laikraščiai puola Ameriką ir kitas valstybes, kad jos stojo ginti pietinės Korėjos. Italijos komunistai protestuodami rengia susirinkimus, daro streikus. Atsiliepdamas į šiuos įvykius laikraštis Momento — Sera primena komunistams, kad jie užuot skalinęsi prieš Trumaną protestuotų prieš Staliną, dėl jo kruvinos intervencijos Latvijoje, Estijoje, Lietuvoje, Rumunijoje, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje, Vengrijoje, Lenkijoje ir t.t. Šių kraštų piliečiai, pastebi laikraštis, niekad negirdėjo, kad Italijos komunistų

"Sovietų Sąjunga yra vienintelė mūsų pagalbininkė ir jos pagalba mums daug padėjo".

Jungtinės Tautos, nepasisekus savo narius priprašyti į Korėjos frontą siųsti pėstininkus, griebiasi naujų priemonių. Gerai informuoti šaltiniai iš Lake Success praneša, jog Jungtinės Tautos slapta organizuojančios didelės ekspedicinės pajėgos, kurios bus siunčiamos į Korėją padėti amerikiečiams. Jas sudarys nuo 15 iki 25 tautų kariai.

Tačiau Amerika žengia savo keliu. Liepos 19 d. prezidentas Trumanas pasiuntė kongresui raštą, kuriame pabrėžė, jog atėjo laikas visomis priemonėmis sustiprinti Amerikos karines pajėgas. Jis pareiškė, jog leisdes padidinti JAV kariuomenės skaičių tautinės gvardijos ir rezervų kariams, kurie bus naudojami pietų Korėjai išlaisvinti. Jis taip pat prisišąs paskirti dar dešimt bilijonų dolerių karo reikalams, o pakelti mokesčiai. Gėrybių racionalizavimas ir karnų bei uždarbių kontrolė dabar nenumatyta, bet jei kainos bus neprotinai keltamos, kontrolė bus įvesta.

Paskutiniiais pranešimais JAV armijos vadovybė apie rugsėjo vidurį rengiasi mobilizuoti 100.000 tautinės gvardijos ir rezervų karių.

Tenka pastebėti, jog šis Trumano žingsnis tiek pačioj Ame-

spauda kada nors būtų kalbėjusi apie Sovietų nesikišimą į jų kraštų vidaus reikalus.

...o vokiečiai bėga,

nežiūrint dar stipresnės sienų apsaugos tarp rytų "liaudis" Vokietijos ir Vakarų Vokietijos. Vien birželio mėn. iš Berlyno rytų sektoriaus į Vakarus atbėgo 4300 vokiečių; iš jų per 100 priklausė rytų sektoriaus "liaudies policijai".

Pakistanas manevruoja

Manoma, jog Pakistanas pirmasis atsilieps į JT prašymą pasiųsti į pietų Korėją pėstininkus. Pakistanas tai darydamas tiki, jog po tokio gesto eventuales gins su Indija atveju JAV ir JT jį remtų.

koj, tiek Europos kraštuose būtų sutiktas labai palankiai. Iš to tenka daryti išvadą, jog JAV vyriausybė netiki, kad eventuali Korėjos karo užbaigimu baigsis visi vargai. Tuo netiki ir kiti kraštai. Jugoslavija jau dabar aliarmuoja, jog ji būsianti antroji Korėja ir prašo JAV paskolų. Ypatingas judėjimas Vokietijos komunistų zonoje ir nieko gero nežada. Todėl amerikiečiai teisingai daro iš anksto pasiruošdami trečiajam pasauliniam karui, kuris nėra išvengiamas ir kuris gali iškilti tik už kelių metų, bet gali ir rytoj.

A. K.

Tarptautinės politikos sūkuriuose

Bombonešiai į Angliją

Vos tik Trumanas sužinojo, jog Šiaurės Korėjos komunistai užpuolė pietų Korėją, į Angliją tuoj pat pasiektė dar dvi grupės bombonešių, tinkamų atominės bombos gabenimui. Šis nuosprendis, kuris turi ryšio su galima didesnio masto sovietų invazija, buvo ligšiol laikomas paslaptį, nors tai yra vienas iš svarbiausių Vašingtono žygių nuo Korėjos karo pradžios. Ar tie bombonešiai kartu nešėsi ir atominių ginklų ligšiol laikoma gilioj paslaptį.

Johnsonas ugnyje

JAV gynybos ministeris Johnsonas kai kurių kongresmanų pikta puolamas, ryšium su Korėjoj besikaujančių amerikiečių karių blogu apginklavimu ir aprūpinimu. Tačiau, pasak "Newsweek", Johnsonas savo vietoj pasiliks. Jo atsistatydinimo dar nereikalaujama, o jei tai atsitiktų, atsistatytį jam nebūtų leista. Trumanas jį vertina už pėstininkų, aviacijos ir laivyno suorganizavimą į vieną, bendrą, pulkiai veikiantį karinį vienetą. O taip pat ir Johnsono santykiai su kabineto nariais yra dar pagerėję.

Žvilgsnis į ateitį

Iš pėstininkų, aviacijos ir laivyno generalinių štabų viršininkų tik vienas admiralas F. P. Sherman (laivyno vadas) visą laiką ragino sustiprinti savo įtaką Tolimuosiuose Rytuose. Pacifiko laivyną jis sustiprino ligi pajėgus vieneto dar daug anksčiau prieš Korėjos užpuolimą. Šiuo metu admiralas Sherman nori suorganizuoti vieną stiprią marinų diviziją prie Guamo.

° Praeitį šeštadienį po 10 m. gyvenimo tremtyje Belgijos karalius Leopoldas grįžo į Briuselį užimti sostą. Ta proga karaliaus priešai suruošė demonstracijas, kurios baigėsi kruvinomis muštynėmis su monarchistais.

° Šeštadienį mirė 75 metų sulaukęs žymus Kanados politikas ir diplomatas MacKenzie King. 21 metus jis išbuvo Kanados vyriausybės premjėru.

° Iš Berlyno pranešama, jog po ilgai trukusio Rumunijos komunistų partijos valymo iš partijos pašalinta 192,000 narių, partijai nelojalių.

° Churchillis vienoje savo paskutiniųjų kalbų pareiškė, jog pasaulis dabar yra kritiškesnėje padėtyje, negu buvo 1939 m. prieš prasidedant antrajam pasauliniam karui.

° Į nelaisvę paimtas Korėjos komunistų leitenantas pareiškė, jog kiekviename korėjiečių komunistų kariuomenės pulke yra trys rusai karininkai — patarėjai.

° Pittsburgho policija suareštavo 6 žmones, kurie vaikščiojo po namus rinkdami parašus po žinomąją Stockholmo "taikos" peticija. Visi šeši priklausė "progresyviajai" partijai.

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

Jugoslavija spaudžia Amerika.

Šiuo metu daug kas nepastebi stipraus Jugoslavijos spaudimo Amerikai, kad ši daugiau (Jugoslaviją) remtų. Tito argumentuoja, jog "Jugoslavija yra sekanti Korėja". Esą šiuo metu būtų daug geriau Jugoslavija sustiprinti, negu karo (būsimos agresijos) metu. Tačiau Belgradas nepažado ginklų, bet pinigų sunkiajai pramonei išvystyti. Tarp kitko Tito visas gynybos pajėgas sutraukė prie Bulgarijos, Rumunijos ir Vengrijos sienų, nes jis tiki, jog jam pavojus grėsia iš šių trijų valstybių.

...Ir krypta Vakarų pusėn

Vladimiro Velebito paskyrimas į aukštą valstybinį postą patvirtina vis palankesnę Tito nusistatymą Vakarų atžvilgiu. Velebitas kuris buvo jugoslavų misijos šefas Londone 1944 m. yra labai nekenčiamas Maskvos už savo provokarietišką nusistatymą. Du paskutinius metus Velebitas buvo dingęs iš visuomenės akių.

Iš kitos pusės "egzilinė" Jugoslavijos vyriausybė, kuri sudaryta Pragoje yra pasiruošusi perimti Jugoslavijos valdymą, "kai ateis laikas". Vyriausybei vadovauja buvęs Belgrado ambasadorius Rumunijai Radonja Golubovič.

Arabai derasi su Kremliu?

JAV aukšti valdininkai bijosi, kad Egipto atsiskyrimas dalyvauti pietinės Korėjos gynyboje ar tik nebus pradžia Egipto tamprosinio bendradarbiavimo su Kremliu. Jau keli mėnesiai, kai Egipto, Syrijos ir kitų arabų kraštų vadovaujant asmens daro slaptus vizitus so-

viėtų ambasadaį Damaske. Gi šiuo metu ambasadorius yra išvykęs į Maskvą ir spėjama tertiarsis arabų — rusų santykių reikalais.

Anglams nesiseka tarpininkauti

Po kelių dienų nuo Korėjos karo pradžios anglai ėmėsi tarpininkauti tarp Kremliaus ir Jungtinių Tautų (geriau — Vašingtono) taikai atstatyti. Šiuo metu ir didžiausi optimistai netiki, jog iš tų pasitarimų gali kas nors išeiti, bent iki tol, kol komunistai žygiuos pirmyn. Britų ambasadorius Maskvoje Kelly kiekvieną momentą laukia Maskvos nuomonės pakeitimo, tačiau ligšiol to nematyti ir, pasak jo paties, visos kalbos buvo be pasisekimo.

Ruošiama Japonijos taikos sutartis...

JAV valstybės departamentas paskubintai ruošia taikos sutartį su Japonija. Kiek ligšiol eina Japonijos saugumo planų ruošimas, nes visas dėmesys nukreiptas į Korėjos karą.

Kremlius peršasi Indijai

Iš diplomatinių sluogsnų pranešama, jog sovietai į New Dehlei pasiuntė raštą, kuriame užsimena, jog Saugumo Taryba turėtų priimti Indiją į savo sąstatą nuolatinio nariu, tuo būdu pastovių narių skaičių pakeičiant iki 6. Nežinia ką sovietai galvoja, tačiau faktas, jog Indija nors ir nėra komunistinė, tačiau nepriklauso ir Vakarų blokui.

Iranas pavojų

Sovietai vėl užpuolė JAV, kuriuos esą aliejaus laukuose vykdo antirusiškas operacijas. Rusai net pagąsdino, jog jie pagal 1921 m. įsikūšią ir reikalus sutvarkysią. Irano reikalų ekspertai to nebijo, nors yra galimybė, kad iranečių komunistai, pasinaudodami Korėjos karu, gali perimti valdžią į savo rankas.

VISI Į LIETUVOS PRANCIŠKONŲ RENGIAMĄ LIETUVIŲ DIENĄ KURI ĮVYKS LIEPOS 30 D. BRIDGEVILLEJE, PA. ŠV. ANTANO PARAPIJOS KIEME!

TITIZMO SVARBA VAKARŲ EUROPOJE

J. PABEDINSKAS

Mūsų korespondentas Madride

Kalbėdami šiandien apie Titizmo dažnai neduodame jo reikškimams idėjoms didesnės svarbos, laikydami šį raudonųjų vadą tik paprastu kominformo atskalūnu. Titizmas netik rado atgarsio komunistuose už geležinės sienos, kurie yra susipažinę su rusų imperializmu, bet ir vakarų kraštuose, dar nepatyrusių meškos lenėnos sunkumo.

Tito šalininkų puolimai nukreipti prieš rusų imperializmą susilaukė gyvo pritarimo tarp komunistų, linkusių labiau į nacionalizmą, nei į akla pasidavimą kominformo valdžiai. Nemažas skaičius komunistuojančių intelektualų atsakytų USSR vadovybės ir pasipriešintų jos įtakai savuose kraštuose, jei nesibijotų netekti materialinės pagalbos. Kiti įsitikinę komunistai mielai atsižadėtų savų tautų alinimo, bet bijo susiskaldymo, po kurio komunistas nustotų savo jėgų. Tokios ir panašios priežastys vienus komunistus sulaukia nuo titizmo, nors kiti jų nepaisydami atsuka nugarą Maskvai.

Ar verta domėtis titizmu kraštuose už Jugoslavijos sienų, jei jo įtaka dar nėra taip didelė ir tos idėjos neapima didesnių masių? Atsakydami į šį klausimą turime pagvilinti problemas žmonių, kuriuos ši nauja politinė srovė galėtų įdomauti.

Apie birželio mėnesio vidurį, lotynų kvartale, Paryžiuje, tarp titistų ir stalinistų kilo

ANGLIJOJ KATALIKAI TVIRTĖJA

Londonas. Kardinalas Griffin, minėdamas šimto metų sukaktį nuo katalikų provincijos sudarymo D. Britanijoje, patiekė idomių statistinių duomenų. Štai kai kurie jų: per šimtą metų, t.y. nuo 1850 iki 1950 metų, katalikų skaičius D. Britanijoje pakilo iki 3 milijonų; kunigų skaičius nuo 1000 paško iki 6000 su viršum; bažnyčių skaičius nuo 694 pasiekė 2900; katalikiškų mokyklų nuo 200 pakilo iki 2000; vienuolių vyrų nuo 7 pasiekė 472 ir vienuolių moterų nuo 53 pakilo iki 1075. Iškilmingai ši sukaktis bus minima pirmą spalio mėnesio sekmadienį Wembly stadione. Prieš tai bus atliekama specialiai iškilminga novena visose Didž. Britanijos katalikų bažnyčiose.

SLOVAKIJOS KATALIKŲ TRAGEDIJA

Bratislava. Pagal naujausias žinias dalis Slovakijos vienuolių vyresniųjų, kuriuos suėmė komunistinė policija, jau mirė dėl blogo su jais elgesio. Likusieji, surinkti į Svaty Anton vienuolyną, yra verčiami klausyti marksistinės ideologijos pamokų, kurios tęsiasi 5 val. į dieną. Be to, jie yra laikomi visiškai izoliuoti, varomi į ypatingai sunkius darbus ir stoka maisto.

Seminaristai, šiuo metu neturėdami jokio dvasinio vadovavimo, privalo lankyti taip vad. "perauklėjimo" kursus, kuriuose komunistinė propaganda bando pašalinti betkokią Katalikų Bažnyčios įtaką.

Apie mokyklų padėtį patiriama, jog komunistiniai inspektoriai, naudodamiesi jiems suteiktomis teisėmis, reikalauja iš mo-

kytojų vengti betkokių ryšių su religija pamokose ir daryti viską, kad mokiniams būtų suteiktas Maskvos direktivas atitinkantis auklėjimas. Vietoje įprastinių maldų vaikams įsakoma giedoti patriotinius komunistinius himnus.

Propagandiniais sumetimais birželio 10 d. vyriausybė bandė organizuoti taip vad. valstybinės "katalikų akcijos" metinių paminėjimą. Ta proga kunigai ir jaunimas buvo kviečiami dalyvauti tą dieną įvairiose vietose rengtose iškilimėse. Patysai Luckacovic, Slovakų tautinės vyriausybės ministeris, ekskursingas, pasiuntė telegramas dideliui skaičiui kat. kunigų, kad vyktų į Rayecke Teplice iškilmes, pažadėdamas kaip atlyginimą jiems medžiaginę pagalbą. Tokius oficialius kvie-

timus lydėjo komunistinių agentų veikla, kurie lankėsi pas atskirus kunigus, veiksmingomis priemonėmis "kviesdami" juos dalyvauti Rayecke Toliau patiriama, jog didelis studentų skaičius buvo pašalintas iš universitetų, kadangi jų atsakymai į anketas, kurias paruošė vyriausybė religijos klausimu, buvo nepatenkinami.

Nepaisant griežto policijos uždraudimo visoje Slovakijoje ir šiomet įvyko Dievo Kūno šventės procesijos. Tenka pastebėti, jog nežūrint draudimų bei nuolatinių grąšinimų religinė praktika visoje Slovakijoje sutrukdė be galo dideles tūkiniųjų minias, taip kad jau ne vieną kartą daugelis tikinčiųjų negalėjo prieiti išpažinties dėl kunigų trūkumo.

muštinės, sutraukusios virš 600 dalyvių. Šių kautyinių (trūkusių virš trijų valandų), priežastis, buvo savanorių Jugoslavijai rekrutavimas, į kurį komunistiškai "L'Humanite" atsisakė atsišaukimo į ištikimuosius Stalino gerbėjus. Kautyinės buvo kietos ir paryžiečiai stebėjosi iš kur titininkai gavo tiek pasakėjų. Kol kas Prancūzijoje titizmas arba "nacionalkomunizmas" neturį didelio skaičiaus narių, bet neužmirškime, jog šiais laikais rasime daugybę komunistų nusivylusių SSSR veikla ir kominformo vadovaujamos organizacijos. Didelė dalis Prancūzijos ir Italijos darbininkijos nebesiatsitiki savais sindikatais ko-

1942 m. vasario 20 d. naktį vienas akylos pašto cenzorius, tikrindamas Portugalijon adresuotus laiškus, viename oro pašto voke užtikto mašinėle rašytą laišką. Jo turinys buvo paprastas, nieko ypatingesnio. Tai buvo toks laiškas, kokį paprastai vienas draugas rašo kitam. Tačiau jis buvo adresuotas tokiam asmeniui, kuris amerikiečių kontražvalgybos užsienyje sudarytuose sąrašuose figuravo kaip "pašto punktų" vokiečių agentams.

Kiek vėliau, vienam slaptojo rašo specialistui Washingtono FBI laboratorijoje perbraukus su tam tikruose chemikaluose pamirkyta kempine tuščiąją laiško pusę, pamažu toje baltoje tustumoje pradėjo aiškėti slaptas raštas, parašytas ranka vokiečių karininkų gotiškomis raidėmis. Jame buvo rašoma apie amerikiečių kariuomenės dalinių išsiuntimą laivais ir apie prekinį laivų vilkstinę, besirengiančią išplaukti iš New Yorko uosto. Šios žinios, patekusios į priešo rankas, galėjo sudaryti rimtą pavojų kariuovės ir jūrinių gyvybei, taip pat ir vertingiems laivų kroviniams. Tad buvo reikalinga ši šnipą sučiupti. Tačiau laboratorija tegalėjo duoti tik mažą visos šios istorijos raktelį. Tikrasis laiškas buvo parašytas rašoma į Underwoodo firmos mašinėle. Specialūs FBI agentai pradėjo beveik beviltišką New Yorko apylinkių rašomųjų mašinėlių firmų ir perrašinėjimų biurų tyrinėjimą.

Per dešimtį dienų į FBI rankas pateko antras ir trečiasis pačio asmens laiškas, įmestas į pašto dėžutę New Yorke. Iš kilo visa eilė klausimų. Aš šnipas gyvena New Yorke ar kur kitur? Kaip jis atrodo? Paprastai, kai policija ieško kokio nors nusikaltėlio, tai ji jau turi bent šokių tokių duomenis apie jį. FBI ši kartą visai nieko neturėjo.

Vieną naktį specialus FBI agentas, bevartydamas tu originalių laišku fotostatines nuotraukas, atkreipė savo dėmesį į tai, kad kai kuriuos tu laišku vietas atrodė nuostabiai panašios į tiesą. Nors jis gerai žinojo, kad daug kas juose tebuvo tik grynas prasimanymas, bet, aprašydamas paprastus kasdieninio savo gyvenimo įvykius, šnipas galėjo ir nemeluoti. Su padidėjusiu susidomėjimu tas specialusis FBI agentas rūpestingai išrašė iš laišku visą tas vietas, kurios jam atrodė galėjo būti tikros. Ir štai ką jis gavo. Misteris X yra vedęs. Jis turi nuosavus namus. Jis turi šunį, kuris serga. Jis turi pastovų darbą. Kiekvieną darbo dieną jis išeina iš savo namu tarp 7 ir 8 val. ryto. Neseniai jis pakeitė savo akinų stiklus. Jis yra civilinės priešlėktuvinės apsaugos pareigūnas.

ministų vadovybėje ir nebežino į kur besikreipti. Šiandieninis proletariatas Prancūzijoje nebežino kam beperduoti savo pasitikėjimą ir vadovavimą, nes komunistu, tokiu, koks jis šiandien yra, jau pradeda nurisinti ir jei ateityje pasitaikys kokia nors partinė srovė, pajėgianti tinkamiau reprezentuoti jų interesus, didelė dalis darbininkijos pereis į jos pusę.

Štai kur glūdi titizmo svarba, nors jo ateities galimybės sunku atspėti, bet jei vieną kartą darbininkija į tą pusę pajudėtų, būtų sunku ją nuo to sulaukyti; tuo labiau, kad šiam nacionaliniam komunizmui pritaikyti nemažai vidutinės klases atstovų ir intelektualų.

1 IŠ 8.000.000

Tačiau didžiajam New Yorke iš viso yra net 98.338 tokie civilinės priešlėktuvinės apsaugos pareigūnai.

— Bet kaip gi mes jį atrasime tarp tokios daugybės pareigūnų, — nusišypsojo vienas iš aukštesniųjų FBI tarnautojų, kai jam buvo praneštas šis sumanymas. — Tačiau tai vis dėlto geriau, negu ieškoti jo tarp visų 8 milijonų. Pagaliau mes suradome bent šiekį tokį kablūką!

Labai rūpestingai FBI agentai pradėjo tyrinėti kiekvieno iš šių civilinės priešlėktuvinės apsaugos pareigūnų. Kiek jų yra vedusių? Kiek jų turi nuosavus namus? Kiek daug jų turi šunis? Kiek jų dėvi akinius?

Ir kai dar daugiau paslaptinągo X laišku pateko į FBI rankas, jo paveikslas pamažu pradėjo kįk rškėti. Ir visi tie nauji duomenys buvo pridėti prie jau turimų. Paaikškėjo, kad jis dar turi sodelį. Jo namai yra praskolinti. Jis nori įsigyti viščiukų farmą.

Nors to nežinomojo X paveikslas vis dar nebuvo visai aiškus, bet jau neberekėjo jo ieškoti tarp milijonų. Atkakliai dirbdami, FBI agentai pamažu sumazino tą skaičių. Iš 98.000 teikiu tik 88.000, vėliau — 81.000. Bet ir 81.000 dar tebėra labai didelis skaičius!

Balandžio 14 d. naktį buvo patikrintas dvyliktasis Mr. X laiškas. Jame buvo rasta ši tariamai nekelta postalgiska telegramė: "Čia pas mus labai šilta ir medžiai jau pradeda sprogti. Pavasaris man visuomet primena tą nuostabią savaitę, kurią aš praleidau Estorilyje".

Estorilis! O FBI žinojo, kur yra tas Estorilis! Tai kurortas prie pat Lisabonos. Jame kaip tik ir buvo vokiečių žvalgybos agentų susitikimo punktas.

— Mes vis dėlto turime to Mr. X rašyosenos pavyzdį — tai parašas po jo laiškais — Fred Lewis. Ši pavardė, žinoma, fiktyvi, bet rašyena turi būti tikra, nes juk lygiai sunku pakeisti rašysena, kaip ir pirštų nuospaudas. O kiekvienas žmogus atpykęs į JAV, — tėsė jis toliau, — turi munitinėj užpildyti pareiškimą, kurį jis atsivežė. Kodėl gi kuris nors iš mūsų tarnautojų negalėtų nuvykti į New Yorko muitinę ir patikrinti tu

ANGLIJOS LIETUVIŲ SAJUNGA LEIDŽIA ALBUMĄ

Visus Anglijos lietuvius į vieną darną vienetą jungianti Lietuvių Sąjunga jau įžengė į ketvirtus savo gyvavimo metus. Visam ligšioliniam darbui atvaizduoti Sąjunga nutarė išleisti albumą, kuriame vaizduose atsispindėtų Anglijos lietuvių džiaugsmas ir vargai. Sąjungos skyriai ir pavieniai nariai kviečiami jau dabar siųsti nuotraukas, kad albumas kuo pilniau atvaizduotų Anglijos lietuvių jo tremties kelyje.

4000 svarų lietuvių namui

Jau seniai Anglijos lietuviai troško įsigyti savo nuosavus namus, kurie būtų lietuviškos kultūros ir švietimo židinys. Prieš kiek laiko Lietuvių Sąjunga tolykiai namus numatė pirkti Londone. Tačiau ji yra visiškai neturtinga ir todėl prie tų namų nupirkimo turi prisidėti vi-

si lietuviai. Ligšiol namų akcijų išpirka tik už keturis tūkstančius svarų, tuo tarpu sąjungos numatyti pirkti namai kainuoja virš 11.000 svarų.

Tačiau reikia tikėti, jog Anglijos lietuviai supras savo namų svarbą ir šią sumą įstengs surinkti.

Bal. Brazdžionis

IR VENGRIJOJE VIENUOLIAI TERORIZUOJAMI

Budapeštas. Po Čekoslovakijoje balandžio mėnesį įvykdyto vienuolių sunaikinimo ir vienuolių suareštavimo bei išvežimo, pastaruoju metu pasiekė liūdno žinios ir iš Vengrijos apie ten pradėtus vienuolių naikinimus ir vienuolių — vyrų ir moterų — masinius išvežimus. Apie išvežtųjų likimą neturima jokių tikslesnių žinių.

ruose.

Tačiau kartu buvo tęsiamas ir civilinės priešlėktuvinės apsaugos pareigūnų tikrinimas. Iš 98.000 tokių pareigūnų apie 60.000 jau buvo eliminuota. Visokiomis priemonėmis FBI agentai rinko apie juos žinias, išnaudodami vienų tylėjimą, o kitų begalinį plepėjimą. Ir kiekvienas šių tyrinėjimo būdų reikalavo brangaus laiko.

Ir tik 1943 m. birželio 9 d. vėlyvą vakarą pagaliau New Yorko muitinės formuliuose buvo užtiktas formuliaras Nr. 4881, kuris atkreipė dėmesį ir reikėjo jį nuodugniau patikrinti. Ir kai buvo atidžiau apžiūrėtas parašas po juo, problema jau buvo išspręsta. Padidinamasis stiklas aiškiai rodė, kad čia to paties asmens rašyena, kuris pasirašinėja ir Fred Lewis. Čia buvo lygiai tokia pati e. tokia pati kiek palinkusi F ir visai panaši s.

Tą pačią naktį šis parašas Washingtono FBI laboratorijoje (Nukelta į 6 pusl.)

Lietuviai PENKVIJOSE KONTINENTUOSE

Dr. D. Jasaitis, buvęs Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas ir BALF įgaliotinis prancūzų zonoje, baigia tvarkyti emigracinius reikalus ir rugpiučio mėn. tikisi išvažiuoti į JAV.

V. Sidzikauskas, buvęs Vykdomosios Tarybos pirmininkas ir VLIKo narys išemigravo į JAV, dabar į VLIKą kaip Ūkininkų Partijos atstovą įeina Norkaitis, nepriklausomoje Lietuvoje buvęs žymus derybininkas tarptautiniuose ūkio ir prekybos klausimuose.

L. Prapuolenis, vienas iš ryškiausių partizanų sukilimo vadų Lietuvoje prieš bolševikus 1941 m., atsisakė stovyklinio gyvenimo ir apsigyveno Pfuldingene. Jis rašo ano meto lietuvių tautos sukilimo prieš Lietuvos raudonuosius pavergėjus atsiminimus.

Viktoras Gailius, buvęs nepriklausomos Lietuvos paskutiniorius ir Lietuvių Fronto pavaduotojas VLIK, ruošiasi ilgesniam laikui įsikurti Pfuldingene.

ALRK Vargonininkų Sąjungos metinis suvažiavimas įvyks rugpiučio 23 d. Chicagoje. Posėdžiai vyks Šv. Jurgio parapijos salėje.

Neseniai Bostone įvykęs LRKSA seimas išrinko tokias

sudėties valdybą:

Dvasios vadas — kun. J. F. Baltusevičius; pirmininkas — L. Šimutis; vicepirmininkas — adv. J. Grigalius; sekretorius — W. T. Kvetkas; išdinininkas — P. Karauskas; izdo globėjai — J. K. Venclova ir V. Aksonaitis; daktras kvotėjas — dr. Kriščiūnas; "Garso" redaktorius — M. Zujus.

"Patrios" leidyklos išleista Lietuvos Istorija jau gabenama į Ameriką ir tuoj bus pradėta siuntinėti prenumeratoriams.

Belgijos lietuvių dvisavaininio "Gimtosios šalies laikraščio" redaktorius kun. dr. P. Gaidas imigravo į JAV. Kas pavaduos kun. dr. Gaidą tuo tarpu dar nežinoma.

"Daily Record" laikraštis pateikia idomią INS agentūros žinią. Ešą amerikiečių karininkai, apžiūrėdami Korėjos karę į jų rankas patekusius komunistų ginklus pastebėjo, jog kai kurie 75 mm artilerijos šoviniai turi Lietuvos kariuomenės ženklus.

Amerikos balsas (Voice of America) pranešė, jog į JAV atvyko žinomas Lietuvos diplomatas Vaclovas Sidzikauskas su žmona. Teko patirti, jog min. V. Sidzikauskas apsigyveno Waterburyje.

I. KAIP KOLCHOZAI KURIAMI

Kai bolševikai įsikrausto į kurią nors svetimą šalį, kaip tai buvo Pabaltijo kraštuose, Lenkijoje, Rumūnijoje ir kitur, Maskvos pastatyti agentai tuojau skelbia, kad čia kolchozai, arba kolektyviniai ūkiai, nebus steigiami. Žemė, nors ir pereina valstybės nuosavybėn, liks to rankose, kuris ją dirba. Valdžia savo įsakymais apkarpo didesnius ūkius, palikdama buvusiam savininkui tik tiek, kiek jis be samdomos pagalbos pats gali apdirbti.

Kai bolševikiška administracija sustiprėja, prasideda antiras žingsnis, valymas nuo "buožinio" elemento. Iš ūkių pašalinami buvę stambesnių ūkių savininkai, įtakingesni ir labiau susipratę ūkininkai. Jie apkaltinami sabotazu ir sodinami kalėjiman ar tiesiog išvežami į Sibirą. Jų vieton skiriamai arba koki komunistų pataikūnai, arba tiesiog iš Rusijos atgabenami kacapai bei mongolai.

"Buožinį" elementą apmažinus, prasideda spaudimas į likusius ūkininkus. Valdžia apdeda prievolėmis iš ūkio pristatyti į valdžios sandėlius nustatytą kiekį javų, mėsos, pieno, kiaušinių, sviesto, pašaro. Vietiniai partijos komitetai organizuoja "raudonas gurgules" — ūkininkų vežimus, prikrautus javų, bulvių bei kitokių gėrybių, kurie su raudona vėliava ir "su džiaugsmu" veža valdžiai duokles.

Kuonė laiku nustatytų duoklių neatiduoda, tie baudžiami. Bausmės įvairios: kalėjimas, piniginė bauda, gyvulių atėmimas, pašalinimas nuo ūkio, išvežimas. Kas pajėgia atiduoti reikalaujamias duokles, tam valdžia skiria didesnius žemės mokesčius, kurių nesumokėjimas vėl baudžiamas. Taip palaipsniui ūkininkas netenka žemės, gyvulių, nepajėgia dirbti lauko ir vos begali prisimaintinti. Sunaikinus ūkį ir palaužus

Kodėl sovietuose kolchozai?

buvusio ūkininko viltį išsikapstyti iš sunkumų ir iš gresiančio kalėjimo ar išvežimo, komunistinė valdžia pasiūlo ūkininkams dėtis į organizuojamą kolchozą: ten esą iš Rusijos bus atgabentos laukams dirbti mašinos, valdžia prives gyvulių bei pasėlio ir, dirbdami ir gy-

mų, atima jo gyvulius ir padargus ir sugabena į bendrą pastogę. Ūkininkas ir jo šeima, jeigu nesuimami, netenka teisės likti naujame kolchoze ir turi ieškotis prieglobos kitur. Toksai paskelbiamas "liaudies priešus", "visuomenės atmeta", "proletariato reikalo išdaviku".

zo viešpats: nuo jo pareina laisvė ir gyvybė, jų darbas bei jo įvertinimas. Aišku, politinė ištikimybė ir partijos norų pildymas yra pati svarbiausioji kiekvieno kolchozininko pareiga, nes jis dabar tik samdiny, dirbąs už pilvą.

2. KOLCHOZAS — SOVIETINĖS SISTEMOS RAMSTIS

Per šimtus ir tūkstančius metų kiekvienoje šalyje ūkininkas buvo savarankiškiausias žmogus. Daugumoje jis išlaidė savo žemę, savo kalbą, religiją bei papročius kai ketėsi valstybių sienos ir jų valdovai. Dar labiau jo savarankiškumas padidėjo mūsų amžiuje, kai daug kur ėmė išgalėti diktatūros ar greitai besikeičiančios demokratinės valdžios, kurios visus kitus krašto gyventojus palietė daug daugiau negu ūkininkus. Kairur ūkininkai per savo atstovus bei partijas ėmė tvarkyti ir politinius krašto reikalus.

Politinės ūkininkų partijos žemės ūkio kraštuose gali įgyti didelį svorį. Tai gerai žino komunistai, kurie prieš keletą dešimčių metų išaugo iš socialistų, ir kurie rėmėsi tik miestų darbininkais, kaip tą skelbė Marksas. Komunistams užgrobus valdžią Rusijoje, buvo paskelbta darbininkų arba proletariato diktatūra. Kadangi žemės ūkio krašte darbininkų valdžiai laikytis be ūkininkų paramos neįmanoma, tai komunistai, arba kaip jie vadinais, bolševikai, ėmė skelbti, kad tai yra darbininkų ir valstiečių (samonin- gai vengta žodžio ūkininkas) valdžia, žadanti duoti žemės visiems.

Kai bolševikų partijos valdžia sustiprėjo ir kai per savo budelišką slapta policiją sukaustė miestų darbininkus bei valdininkus, tada valdžios kumštis buvo pugręžtas į ūkininkus. Nepaisydami, ar žemės ūkis nukentės, ar kils badas, bolševikai žiauriausiomis priemonėmis grūdė ūkininkus į kolchozus, naikindami visus tuos, kurie drįso pasipriešinti. Rusijos bolševikams kolchozų sudarymas kaštavo apie dešimt milijonų žmonių, kurie 1930 — 1932 metų laikotarpy mirė badu.

Nors ilgas patyrimas bolševikams ir parodė, kad kolchozai ūkiškai yra nuostolingi, bet vis tik jie visur plečia kolchozus. Kodėl? Tai daroma grynai politiniais sumetimais — sunaikinti bet kokį žmogaus savarankiškumą. Kolchoze žmogus priklauso nuo politinio vadovo, lygiai kaip darbininkas fabrike ar valdininkas įstaigoje. Jis gali kiekvienu metu būti suimtas ir išnykti be pėdsakų.

Be valdžios leidimo negalėdamas niekur kitur išsikelti ne kitokio darbo gauti, kolchozininkas tapo sovietiškos mašinos vergu. Jo darbas tėra gaminti žemės ūkio gėrybes, kurias, kiek tik jų norės, pasiims valdžia, teleisdama kolchozininkams naudotis tik menkais likučiais. Ir tikrai, pats baddaumas, kolchozininkas maitina ne tik miestus, bet ir gausią raudonąją armiją bei savus engėjus — vidaus policinę kariuomenę.

Kolchozų steigimas rusų užimtuose kraštuose yra dar svarbesnis negu pačioje Rusijoje, nes tuojau pakertamas gyventojų savarankiškumas ir bet koks jų atsparumas maskoliškai imperijai. Iš kitos vėl pusės, karui ištikus, kolchozininkus daug lengviau sukontroliuoti, negu atskirus ūkininkus. Dėl to ir Pabaltijo kraštuose, Lenkijoje ir kitur ūkininkai skubomis varomi į kolchozus. Tai nėra ūkinė, bet politinė sistema.

Kaip gyvena kolchozininkas, pasvarstysime kitą kartą.

P. Klevenis

VASARA ANGLIJOS ŽEMĖJE

BAL. BRAZDŽIONIS

Šiais metais čia dažnai lyja ir ūkanota. Visur žalia, ir mielia pažiūrėti į pievas, vasarųjų, daržus. Šienas perdažnai gaudina lietaus; jo kokybė perpus mažesnė, negu pernai. Dalis jo guli nupiauto; kadangi saulėtų dienų nėra, tai jis nedžiūsta. Bet stropesni ūkininkai dalį jo solisuoja, o kai dvi tris dienas vėjas papučia ir saulė padžiiovina, jie skuba presuoti mašinomis. Vasarą puikus, vietomis net griūva; tik žieminiai kiek prastesni, nes praėjusį rudenį dėl sausros ūkininkai laiku negalėjo pasėti. Daržovės puikiai auga; persodinti įvairių kultūrų daigai greitai prigijo. Bulvės neš gražų derlių. Sodai pilni užmegzė vaisių. Nors pernai dalis vaismedžių išdžiūvo jų vietoj sodininkai vėl susodino jaunus medelius. Visa Anglijos sala stovi ant kalkių uolos, kurias vandens gali po tūkstančių metų išplauti, ir tada sudie Anglijai!

Tarp sodų kai ne kur bitės medų neša. Matyti ir dadamo dviaukščių avių. Bičių ūkis čia mažas, nes dažni lietus trugdo bičių darbą. Iš gausių bičių šeimų rudeniop lieka mažos, nes daug jų žūsta nuo ilgos drėgmės ir lietaus.

Anglai mėgsta gėles: prie jų gal net pusę savo poilsio skiria. Ir žydi tos gėlės ištisą vasarą, nes jų prisėja įvairiausių rūšių. Prie namų žydi rožės, lelijos, tik rūtų neteko niekur matyti, ir jaunavedžiai jomis nesipuošia. Prie parkų įrengtos maudyklos, uždaros ir atviros; kai orai šalti, vanduo būna visvien šiltas, ir klijentų jame visad pilna. Kai kur trykšta fontanai, prie paminklų tvenkiniuose plaukioja žuvelytės, skraido baltos žuvelės, balandžiai, tokie nebavę. Taip, visur čia vilioja puošnūs sodai, parkai, alėjos, tik mums, tremtiniams, vis nėra iš jų tokio džiaugsmo, kaip

būdavo savojoj žemėj. Anglai džiaugias, kvėpuoja laisvų gėlių kvapu. Tuo tarpu mūsų žemėj žmonės tokiais laimingomis valandomis jau dešimt metų nebegali džiaugtis... Pakalbėk' anglui apie savo žemės grožį, jis pažiūrės, patylės ir nusijuokęs nueis. Jam nerūpi kitų tautų grožybės! Bet pabandyk papeikti jo triušą ir laiką, paaukotą šiam grožiui, jis daugiau nekaltės su tavimi jei dar pasiūlysi jam vietoj gėlių pasodinti kokį vaismedį ar daržovę (juk čia kaip maža maisto, o pirktas neskalvus), tai jis nusikeiks ir nueis. Bet ne mums daryti jiems pastabėles: jie patys ilgai nusiapsispręs, nes arbata jėgos neduoda.

Yra gražių paplūdimių, ežerų, kalnų, maudyklų. Vasarą čia kugžda tūkstantiai vasarotojų. Įvairios pramogos soduos, pajūriuos ir kitur. Tada kinai ištuštėja, restoranai nutilsta — žmonės persikelia į gamtą. Sportas labai mėgiamas: pilni stadionai, aikštės, ir futbolas, kriketas, krepšinis, tinklinis visur matyti. Dar lošimas biliardas, stalo tenisas, iečių mėtymas ir t.t. Žmonės čia linksmiai praleidžia laiką žalioj gamtoj. Kadaiše ir mes mylimoj kryžių žemėj leidome laisvės dienas, o dabar visur liūdna, skaudžios mintys supa širdį, ašaros akyse pasrūva, kad ten, tiek žmonių žengia be laiko ir kapus, liejas žaliose vasarose nekaltas kankinių kraujas... Kad laisvasis pasaulis galėtų tai pamatyti, tikėkim, jo ramus džiaugsmas šavose tėvynėse išblestų, ir jis tiestų pagalbos ranką pavergtiesiems.

Mes, išblaškytieji Lietuvos sūnus ir dukros, keliaujame po pasaulį su vasarom, gėlėm, dideliu susikaupimu kartais pasidžiaugiam, bet vis atrodo, kad ne čia viskas. — Lietuvoj mūsų mintys ir džiaugsmas.

Kaip gyvena kolchozininkas, pasvarstysime kitą kartą.

P. Klevenis

VELNIO BALA

JURGIS JANKUS

— Laiky! Traukia! Nenori paleisti. Nepaleidžia nė akimirkai...

Jo apatinė lūpa virpėjo ir žodžius taip tarė, kad vos galėjai suprasti.

Traukiat darčiau beržo pašaknės. Čia neturėjo būti taip gilų. Samanos ir žolės vis dar skyrėsi ir vilkosi, bet jutau, kad nebetoli besiskirs. Rankos paduoti dar negalėjau pasiekti. Tik senukas staiga šuktelėjo:

— O! Paša, pašala. Nepaleisk! Jis stovėjo ant kietos žemės ir pats stūmėsi pirmyn, bet į lazdyną laikėsi įsikibęs abiem rankom. Prie pat beržo liūnas tebuvo tik ligi juostos. Paėmiau senuką už rankų, ir jis kelias užlipo ant kupsto, pašukum prisėdo, kaip klūpojęs, ant kulnų ir atsirėmė į beržą. Veidas buvo pamėles, o rankose laikė kietai suspaudes lazdyną.

— Gali paleisti, — tariau. — Jo nebereikia.

Jis pažiūrėjo į mane ir išlengva atgniaužė rankas. Jis visas virpėjo, ir man rodėsi, kad kažin ką pasakyti norėjo.

— Ejam, aš pavesiu, — sokiau. — Vianam bus sunku pareiti.

— Bet jis nesikėlė. Jis tebežiūrėjo į mane, o iš akių rیتosi stambios, didelės ašaros.

— Atsisėsk, — sakė jis. — Nors tu dar ne kunigas, bet tos dienos aš jau nebesulauksiu. Tu turi žinoti. Tik aš uždedu priesaiką ant tavo lūpų ir širdies, kad ligi mano mirties jų nepraverstum. — Jis persižegnojo virpančia ranka dideliu plačių kryžium ir pagarbino, kaip prieš tikrą išpažintį.

— Aštuonerius metus einu šventvagiškai išpažinties. Aš negaliu praverti lūpų. Žinau, kad velnias stovi šalia manęs ir delnu užima man burną, kai noriu nuo jo atsitraukti. Ir tavo tėvas ateina naktį ir sako man, kad padėčiau motinai tave kunigu padaryti, o paskum tau išpažintiau. Tik kai tu mane išriši, jis duos man ramybės. Ko tu žiūri taip į mane? Taip pat, kaip tėvas! Ar tu dar nesuprasti, kad aš jį užmušiau? Bet ko tu nesuprasti, tu tik nori seną žmogų kankinti! Ir gerai... Kankink. Kankink, kad velnias paskum už padėjimą visą amžių nekankintų. Kankink. Nors tėvas tavė ne kiek nekentėjo. Jis ir žodžio neištarė ir nesudejavo.

Velnias mano ranką valdė. Aš pasakiau, tų žodžių ir mirsiu neužmiršiu, — aš pasakiau, jeigu Dievas man nepadeda, tai velni, nors tu padėk. Ir akis apšvietė, kaip aiškiausią dieną. Aš seniai negalėjau tavo tėvo pakęsti. Anksčiau visi žinojo: ką Smalys padarys, niekas kitas tegu ir nemėgina. O atėjo iš kažin kur tavo tėvas. Pakeleivis, plikis. Užėjo užkuriom ant tavo motinos, menkos našlaitės su aštuoniom apleistom dešimtinėm, ir pradėjo kaip ant mielių kilti. Jis nevogė ir nesuko. Tu man to nesakyk, aš pats žinau, bet jis visur viską išmanė. Jam kitaip ir augo, kitaip ir derėjo. Jeigu jo žemė būtų kitam galė lauko, gal nežinočiau, bet ji buvo šalia manęs. Būdavo, ateina ir sako: "Netaip dirbi. Kad tai aš turėčiau tavo trisdešimt dešimtinų, nebent gulbės pieno man betrukty". Jis nuomojo, kur galėjo, jam pinigais lipo prie pinigų, jis per kelis metus susidėjo tiek, kad atpirko iš Krašelio tris dešimties molmesčių ir kokį lauką iš jų padarė. Niekas nebematė manęs; tavo tėvas pasidarė šviešos židiny. Visi su visais rūpesčiais pas jį bėgo. Jį mano kiemą ir takai užželti ėmė... O jis kiekvieną dieną vis pasakodavo, ką jis manąs daryti, kad jis nevykdytų, ką sumanęs. Kraselio žemė no-

rėjau aš nupirkti, bet man puosė pinigų reikėjo susiskolinti, o tėvas iš karto padėjo ant stalo grynu auksu. Ir tą vakarą jis pasakojo, kiek su pora arklių per žiemą užvėšė morkų. Pamatys, sakė jis, nepraeis dvidešimt metų, ir aš turėsiu trisdešimt dešimtinų. Dabar vaikei kaip mažai, kaip paaugs, kitaip eis. Vyresnysis jau dabar į žemę kimba, net pačiam smagu žiūrėti, o Stasiuką į kunigus išleisiu. Nė vienas kaimo vaikas taip nepaskaito, kaip jis. Ir parašo kaip! O kas jį mokė? Niekas, galima sakyti!

Miško takutis čia buvo siauras. Jis ėjo pirma ir šnekėjo, o aš ėjau iš paskos ir galvojau, kodėl viskas jo turi būti geriausia: ir laukai, ir gyvuliai, ant galo — ir vaikai. Jis atklydo čia iš kažin kur ir bus kunigo tėvas, o mes, seni gyventojai, jo vaikui rankas bužiuosim. O jis net nepagalvoja apie tai. Jis prisikimšo pilną kišenę pinigų ir galvoja tik apie save. Daug sykių meldžiaus ir bažnyčiai aukojau, kad Dievas neleistų jam manęs paminti. Aplankiau Kalvariją ir tą patį rudenį keliaais apėjau Motinos švenčiausios akmenį Šiluvoje, o jis tik dar aukščiau lipo. Žinoma, man Dievas sūnaus nedavė, ir aš neturėjau iš jo kuni-gą daryti. Aš iš to kyailo sionuoto daikto ką padarysi, o

Rožė tais metais dar pasidraikė ir žliumbė, per dienas lopšį apkabinusi. Jai irgi sunkumas bet tik ant rankų, o man ant galvos. Žilti pradėjau. Aš ėjau iš paskos ir erzinaus. Norėjau sušukti: "Nustok tu vis apie save. Ne visas pasaulis vien tu. Yra gi dar ir žmonės, kurie taip pat nori, kad juos kiti matytų!" Su sykiu mane apėmė apmaudas; aš užkabinau lazdelės galu jo kepurę ir nuvaldžiau į mišką. Jis sustojo. "Palaik, sako, šaka kepurėnujojo". Užsidėgė degtuką ir ėmė žvalgytis, bet kepurės niekur nebuvo. "Per naktį niekur nedings", — paieškojęs nusprendė. "Rytoj anksti ateisiu ir pasiimsiu. Tik kur čia mes esam. A, štai jau ties Velnio bala. Še gi čia tas pats ant tako užlinkęs lazdynas, ant kurio šimet Stasiukas net tris trikeimerius rado".

Ir čia jis buvo ramus, lyg niekas negali dar anksčiau atėiti ir kepurę nusinešti.

Mane apmaudas smaugte smaugė. Taip tiesiai už gerklės, lyg stipri ranka spaustų: ir kvapo negali atgauti, ir galva sukasi. — Jeigu Dievas ligi šiol nepadėjo, tai, velni, padėk dabar! — sušukau ir pajutau, kaip dantys patys susikando, net jonuoto daikto ką padarysi, o

Tėvas pasisuko į mane. Jis ir nespėjo gerai pasisukti, pasisuko tik pusiau. Man akyse ir dabar taip jo galva tebestovi. Aš ją matau apšviestą, lyg mėnulių spindulys būtų ant jos iš viršaus pro medžių šakas krikietės. Tėvas gal dar norėjo ką pasakyti, bet nebeprasakė nieko. Kai daviau skersai galvos ties ausim, taip ir susitūpė. Aš nežinau, ką tada galvojau: tuoj pasilenkęs išsiėmiau piniginę ir tada ėmiau klausytis. Pro lietaus šnarėjimą išgirdau balsus. Man buvo aišku, kad tai anuodu. Jie jojo raiti, vienas pas kitą kitą ir, norėdami susikalbėti, garsiai šūkavo. Greita užkišau lazdą jam už juostos ir užsimečiau ant pečių, atnešiau čia ir užvilkaus beržu aukštyn. Juodu prijėjo čia pat ir kalbėjo, kad madu, tur būt, pabijoję miško ir nuėję namo aplinkui vieškeliais.

— Eis jie, mat, tau su pinigais per mišką! O jeigu kas pasektų, — kalbėjo švendrinis. Aš stovėjau ir laukiau, ko jie prajos. Lavoną buvo sunku laikyti. Jis slydo žemyn ir traukė mane kartu. Aš jį pakėliau ir atrėmiau į šaką. Be šakos būta sausos: ji triokštė lėjo į balą; aš paspridau, griebiausi už šakų ir sušukau. Aš pakibau tarp šakų. Kojos buvo vandeny, o už jų įsikibė

manyti, vaike, kaip būna, kai tave už kojų lavonas traukia, traukė lavonas. Tu negali išir žinai, kad jis nusitrauks ne tik į liūną, bet ir pragaro dugną. Laikaisi, kiek galėdamas, o sąnariai braška, ir pirštai lenkiasi atgal, ir šaka iš rankų slysta. Aš šaukiau. Negalvoju, kad kas išgirs ir viską žinos. Pats nesuvisukiu, į ką gavau koja pasiremti ir vėl užsikabinau aukštyn. Gal pats nelabasis kuprą pakišęs pakėlė. Juodas pasideglodami degtukais brido nuo tako tiesiai čia, va pro anuos juodalksnis. Abu stovėjo ligi krūtinės subridę ir vandenį ir šaukė mane. Ir ką dar žmonės sako, kad velnic nėra! O kas tada man tą pasaką apie juodą arklį išgalvojo, kad ne jis. Kai jie šaukė, aš neatsiliepiu, bet paslinkau beržu žemyn, pradėjau kojom vandenį taškyti ir šaukiau kiek galėdamas, stabdžiau išilusį arklį. Jie pribrido ligi manęs, nukėlė nuo beržo ir išsivedė. Tada aš ir papasakojau pasaką apie juodu arklį pavirtusį velnią. Velnias tai tikrai buvo, bet jis sėdėjo man ant sprando ir juokėsi. Jis neleido man nieko užmiršti. Rytą, kol visi dar tebemiegojo, atėjau, suradau ant šakos pakibusią kepurę ir užkasiau po ažuolu. Einam — narodysiu, gal dar kas liko.

IŠ KATALIKŲ PASAULIO

Amsterdamas. Paruošiamieji darbai XXI-jo Pax Romana pasaulinio kongreso, kurs rugpj. 19 — 26 d. įvyks Amsterdame, yra beveik baigti. Kongreso studijų tema: "Intelektuali bendradarbiavimas atpirkimo darbe", skirta gilesniam katalikų intelektualų atsakominguo atpirkimo darbe supratimui. Bus taip pat išnagrinėtos pagrindinės problemos, išskylančios iš įvairių profesijų, aiškiau nustatant šitą atsakominguo, kurs turi pasauliui rodyti tiesą, kreipiant jo veiklą artimo tarnybai, grindžiant ją meile, kadangi krikščioniškai suprasta profesija yra nesuderinama su egoizmu ir asmeniškų interesų ieškojimu. Peržvelgiami socialekonominiai, politiniai ir kultūriniai gyvenimai, intelektualiai ieškos būdų, kaip pagerinti ar atnaujinti šias institucijas pagal krikščioniškus principus.

Kongresas prasidės bendra įžangine konferencija apie Atpirkimo paslaptį trejų religinių aspektų: "Pažinti Kristų", "Gyventi Kristumi", "Kurti Kristaus Karalystę".

New Yorkas. Garsusis amerikiečių rašytojas Robert Gordon Anderson kurio raštai yra išversti į visas pasaulio kalbas, paskutiniu metu atsivertė į katalikų tikėjimą.

Bukareštas. Pagal naują Rumunijos Kulturo Ministerio potvarkį visi krikščioniškųjų konfesijų kunigai yra įpareigojami visas naujai leidžiamas maldaknyges patiekti valdžios cenzurai. Iš paskutiniu metu leidžiamos Rumunų Bažnyčios maldaknygės cenzūra rado reikalingą išbraukti keletą maldų ir giesmių, kurios cenzorių nuomone esančios "per daug imperialistinio turinio".

Roma. Praeitą sekmadienį, dalyvaujant eklezinės vadovybės ir italų vyriausybės atstovams Romoje buvo atidaryta

misijų kraštų relig. meno paroda, kurioje atstovaujama Indija, Kinija, Indokinija, Japonija, Filipinai ir Belgų Kongras. Ši paroda yra ilgo ir kantraus daugelio menininkų bei organizatorių darbo vaisius.

Viena. Sekdami vyskupų atsisaukimą, kuriuo buvo atkreipiamas dėmesys į tragišką Austrijoje esančių pabėgėlių būklę, daugelis šios šalies vienuolynų nutarė dalį savo žemių paversti Bažnyčios dispozicijai su mintimi, kad ant jų būtų įkurtos pabėgėliams kolonijos bei pastatyti pabėgėliams gyvenimi namai.

Paryžius. Praėjusiomis dienomis 15.000 jaunų prancūzų karių aplankė Liurdą kaip maldininkai. Jiems vadovavo J. Em. Kard. Saliege, Tulūzos Arkivysk. ir J. E. Mons. Felin, Paryžiaus Arkivysk. Pastarajam celebrojuant šv. Mišias, apie 9.000 karių maldininkų prisitartino prie Eucharistijos stalo.

Bruselis. 3 rugsėjo Briuselyje įvyksta belgų katalikų darbininkų jaunimo kongresas, kurį seks tarptautinė konferencija. Joje bus išnagrinėta pasaulio darbininkų jaunimo problema ir būdai jai išspręsti. Kongresas apjungs daugiau kaip šimtą tūkst. JOO-istų, prie kurių prisidės sveikinimų kraštų delegacijos. Iš Austrijos atvyks 400 delegatų, iš Vokietijos 500, iš Anglijos taip pat 500, iš Prancūzijos dar daugiau. Iš viso atstovaujama apie 40 kraštų, kas kongresui suteiks ypatingą pobūdį.

PRANCŪZAS SUSIZAVĖJĖS LIETUVA

Paryžius. — Tėvas Pelletier, domininkonas prancūzas, prieš karą buvęs Lietuvoje kaip kunigų seminarijų vizitatorius, dabar sutiktas prisipažinti turįs lietuvių kalbos gramatiką ir kasdien kalbą lietuviškai Sveika Marija už Lietuvą.

PRANCŪZAS SUSIZAVĖJĖS LIETUVA

Paryžius. — Tėvas Pelletier, domininkonas prancūzas, prieš karą buvęs Lietuvoje kaip kunigų seminarijų vizitatorius, dabar sutiktas prisipažinti turįs lietuvių kalbos gramatiką ir kasdien kalbą lietuviškai Sveika Marija už Lietuvą.

SPAUDOS PUSLAPIUOSE

KOKIU KELIU EINAME?

"Ateities" Nr. 4 - 5 buvo išspausdintas vertingas straipsnis, ryšium su birželio tragiškųjų dienų minėjimu. Tarp kitko jame sakoma:

O ir mes patys dažnai nu-einame ne tuo keliu, kuriuo privalėtume eiti, ir, perdaug rūpindamiesi savimi ir savo rytojumi, neatliekame šventų pareigų savo tėvynei. Gal svetimųjų kraštų ir įtakų dulkes ant mūsų jau nusėdo, gal nebejautrus tėvynės reikalams pasidarėme? Tada imkime V. Kudirkos raštus ir gerai išsiskaitykime, kad nereiktų, kaip jam, atsivertimo gedos išgyventi. O be to, nuklyde ar bepajėgime būti tokiais jautriais ir didžiavimais, kaip jis, kad sugebėtume prisikelti, o prisikėlę už veltui sugaisią laiką atidirbti. Ne daug mes turėjome Kudirkų.

Jei mes turėtume Sibiro tremtinių dvasią, jų mintis, jų nenumaldomą tėvynės ir laisvės ilgesį, jei turėtume Lietuvoje kovojančio partizanų ryžtą, besąlyginį pasiaukojimą ir drąsą, o pavergtę tėvynėje likusios motinos širdi, mes kitaip šiandien gyventume.

Lietuvos sargyboje pasilkęs partizanas eina Vytauto Didžiojo ginklo kovos keliu, mes sveičiam pasaulyje privalome eiti tautiškai prisikėlusio Dr. V. Kudirkos keliu.

NIEKADA...

Argentinoje leidžiamo "Laiko" savaitraščio birželio 10 d. laidoje Alfonsas Grauslys, nagrinėdamas lietuviybės klausimus tarp kitko rašo:

Vyksta aukščiausias lietuviybės neigimas mūsų tautos istorijoje. Šito akivaldoje visi išsklaidyti po laisvąjį pasaulį lietuviai, lietuviai, kurių sąžinė dar nėra mirusi lietuviybei. — Jie visi ĮPAREIGOJAM I AUKSCIAUSIA LIETUVYBES T E I G I M A. Tai prie lietuviybės visur ir visada prisipažinimas, tai jos išpažinimas, tai didžiavimas ja. Kalbant apčiuopiamiau:

Niekada lietuvių kalba neturėtų būti mūsų ausims taip muzikali, kaip šiandien. Niekada ji neturėtų būti mūsų lūpose taip tyra, kaip šiandien.

Niekada kitu metu mūsų tautinių spalvų ženklas neturėtų būti su tokia pasididžiavimu nešiojamas, kaip šiandien.

Niekada lietuviškas spausdintas žodis neturėtų būti taip karštai mylimas ir taip branginamas, kaip šiandien.

Niekada kitu metu nereikėtų tiek laiko, sveikatos ir lėšų aukos tautai, kaip šiandien. Reikia, kad atsirastų heroiskų asmenybių, kurios sutiktų skursti, verčiau pasirinkdamos mažiau apmokamą, bet daugiau laisvo laiko paliekančią tarnybą, kad tą laiką paaukotų tautiniam darbui.

Niekada kitu metu, kaip dabar, nereikėtų taip kas vakaras daryti sąžinės sąskaitas: Ką aš padariau šiandien tautos labui, kad priartinti jos išlaisvinimą?

AKTUALIJA LIETUVOS BYLA

Neseniai Illinois valstybės senatas ir atstovų rūmai priėmė rezoliuciją, prašančią prezidentą liepos 27 d. paskelbti Lietuvos diena. Čia pateikiame tos rezoliucijos tekstą:

Totalistinės jėgos šiandien grasina demokratijos ir laisvės

MALDA ŠIAURĖJE

Skaistus birželio rytas švinta virš šiaurės ūkanų pilkų; atei, Aukščiausias, mūsų nuraminti, atei, kaip vėjas, Lietuvos laukų,

atnešdamas šlamėtimą beržynų, gaudimą liūlančių rugių — atnešk mums mūsų laisvės žinią žydiuonų vasaros dangum.

Taip netoli šalis brangioji, matyti jos padangė nuostabią šviesi, laukuose vasara banguoja giliai, kaip marios, liūdesy.

Skaistus birželio rytas švinta virš šiaurės ūkanų pilkų.

Štai Jis — ateina mūsų nuraminti švelnus, kaip vėjas Lietuvos laukų...

Pranas Kozulis

jėgos būtų išstumtos ir kad būtų atstatyta laisva valdžia tose valstybėse, kur jos dabar nėra.

1922 metų liepos mėnesio 27 dieną Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė, pasiremdama laisvės principais, pripažino Lietuvos nepriklausomybę. To akto sukaktis sueina liepos mėnesio 27 dieną.

Kadangi demokratijos apgyvenimas visame pasaulyje reikalauja, kad vėl būtų pasisakyta dėl tų laisvės principų, kuriuos

Jungtinė Amerikos Valstybės tiki, tad dabar yra NUTARTA, jog Illinois valstybės Senatas ir Atstovų Rūmai kreipiasi į Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentą, prašydami, kad jis išleisut proklamaciją, paskelbdama 1950 metų liepos 27 dieną Lietuvos diena ir atkreiptų į tai visų Amerikos Jungtinių Valstybių piliečių dėmesį, paskatindamas tą dieną tinkamai paminėti, prisimenant čia minimus principus.

KŪRYBA NEPAREINA NUO AMŽIAUS

V. MINGĖLA

Įvairiais laikais buvo manoma, jog žmogaus kūrybingumas sėstant nyksta. Kiti tvirtina, jog žmogus gali kurti ir senas būdamas. Štai pasaulinio masto anglų dramaturgas Bernard Shaw tvirtina, jog jeigu žmogus norėtų ką nors ypatingai vertingo bei didingo sukurti, jis turėtų gyventi bent 300 metų.

Deja, šį Bernard Shaw galvojamą sprendžiant atsiranda nenugalimų sunkumų, kadangi mūsų laikų žmogus tokio amžiaus nėra pasiekęs. Jeigu pažvelgtume istorijon joje rastume žymiųjų mokslo, meno, politikos, literatūros, poezijos, muzikos kompozicijos ir kt. žy-

miųjų vyrų vardus, kurių tačiau jokiū būdu nėra prašokęs Bernard Shaw pareikšto amžiaus ir vieno trėdalo: šiuo atveju šimto metų. Tačiau Rernard Shaw ir senatvę nepadedą plunksnos ir kuria tikrai vertingus kūrinius. Eidamas 90-tuosius metus rašo naują dramą (o gal jau ir baigė?), kuri, jo paties pareiškimu, nebus senatvės įsikūnijimas, bet priešingai — jaunatvės nuodėmingumas ir išdaigos raudonu siūlu tą dramą vers nuo a iki z.

Šiuo rašiniu, kurį galimybė leidžia, stengiamės duoti bendrą kūrėjų amžiaus ir kūrybos vaizdą. Bandysime nustatyti kūrybingo amžiaus ribą. Štai Francis BACON dar berniukas būdamas savo veikalui "Novarum Organum" surašė pagrindines mintis. Pasiekęs 15 metų amžių tą veikalą išspausdino, kuris jo vardą išgarsino visame pasaulyje.

Prancūzijos didvyrė ir šventoji Jeane d'Arc, 1429 metais, stėjo vadovauti Prancūzijos gynejų masėms. Jos vadovavimas, buvo tiek sumanus ir uždegantis, jog visiškai pralaimėjimas ir gresiantis pražūtis virto didžiuliu laimėjimo triumfu. Ji pakėlė kritusią nuotaiką masėse ir veik stebuklingai pavyko išvaduoti Reimsą. Ji buvo tas autoritetas, kuriam pakluso Prancūzija. Tuo tarpu ji tebu-

vo vos mokyklinio amžiaus mergaitė.

Taip pat Aleksandras Didysis arba, kaip jis plačiausiai pasaulyje yra žinomas-Aleksandras Makedonietis, vadovavo Chae-rones mūšiu ir jį laimėjo. Ir, kas svarbiausia, tuo laiku jis tebuvo 17 metų amžiaus ir kartu — anų laikų didžiausias karo genijus ir vadas.

Vokietis pasaulinio garso poetas Goethe sur dvidešimties metų būdamas sukūrė nemirtingo garso kūrinius: "Jaunojo Verterio kančios" ir John Keats. Be daugelio kitų nuostabių kūrinių, senatvę jis parašė "Faustą" — jis mirė jo nebaigęs.

Štai Isaac Newton išvedė teoriją, teoremas, kurios iki Einšteino naujų atradimų fizikos moksle, sudarė fizikai ir astronomijai rimžiausią pagrindą. Tuo laiku jis tebuvo 23 metų.

To paties amžiaus italas Marconi išrado beveik telegrafą — radiją. Jis irgi turėjo 23 m.

Vis dėlto reikia itin pagręžti, jog žmogaus kūrybos dvasia bei genialumas nesiriboja nei žalia jaunyste nei vidutinio senumo amžiumi.

Tik prisiminkime Giuseppe VERDI — tai muzikos kompozicijos milžinas. Juk jis sukūrė "Otello" operą 70 metų turėdamas. To paties amžiaus buvo kada sukūrė operą "Falsterr".

patenkintas, kad sutartą dieną nerado eiguilo namie. Dulksnys buvo didžiulės lėptipiūvės vicedirektorius ir medžiagų skyriaus vedėjas.

— Sakė. Viskas parengta. Ryt rytą atvyks ir perduos. Vežimai pervežti į stotį jau užsakyti, — atsakė moteris.

Pavakarieniavęs Dulksnys susirengė gulti.

— Nenusivilkit, ponuli, — išspėjo eiguilo žmona, vesdama jį su žibintuvėliu į kamaraite.

— O kas?

— Visai pūna... Jeigu kas — langelis greit atsidaro. Bėkit tiesiai už malkų į medžius... Labąnakt...

— Ar dažnai lankosi?

— Kaip sakyti... Gal jau dešimt dienų, kaip nėra buvę... O kitą kartą po tris naktis iš eilės. Nieko valgomo namie ne- laikom. Turiu paslėpusi. Kiek reikia, tiek pasimau... tai diena, — pasakė dar ir išėjo.

Dulksnys tik dabar prisiminė turįs su savim stambią pinigų sumą darbininkams išmokėti. Jį nupurtė šurpas. Atsigulęs, betgi, jis staiga pajuto nuovargį ir tuojau užmig.

Buvo jau gerokai po vidurnakčio, kai jį prižadino nirtin- gas šuns lojimas ir šūkavimai kieme, kitoje trobos pusėje.

(Bus daugiau)

PRAKTIKA

FABIJONAS NEVERAVIČIUS

Po trijų valandų kelionės nekūrenamam vagone išlipęs mažoj, neapšviesto stotelėj, Anupras Dulksnys vis dėlto atsikvėpė: dar valanda kelio — ir gaus sušilti karštai prikūrentoj eiguilo troboj.

Perone buvo niūru ir tuščia. Be Dulksnio, neišlipo nė vienas keleivis, ir stoties budėtojas nedelsdamas nuėjo garvežio link su išskeltu skydeliu. Dulksnys, pats nežinodamas kodėl, valandėlę dar pastovėjo perone, kol pro jį pradardėjo iš pradžių keletas keleivinių vagonų, o paskui ilga virtinė prekinųjų. Ir kai paskutiniojo vagono raudonas žibintuvėlis buvo jau gerokai nutolęs, jis lėjo į keleivinę.

Zibalinės lėmputės apšviesto keleivinėj buvo šilta. Kūrenosi geležinė krosnelė, kerčio sėdėjo vyras su avikiailo kepurė, užsikniaubę stalą snaudė du vokiečių kareiviai, čia pat pasidėję savo kuprines ir atremę į jas šautuvus. Matyti, laukė traukinio priešinga krypti išėjusiam kryptimi.

Dulksnys paklausė sėdintį vyrą, ar nėra kartais kas atvažiuojęs iš Patilčių. Gavęs nei-

giama atsakymą, jis užsimitė kuprinę, užsisagstė dirželius ir išėjo į kelį.

Kovo pradžios vakaras buvo žvaigždėtas, ir tik pirmuoju momentu, išėjus iš apšviestos patalpos, atrodė tamsu.

Dulksnys nužingsniavo purvinu, kiek stingstančiu nuo šalčio keliu ir, praėjęs du stoties gyvenamą namus, atsidūrė lauke. Ligi eiguilijos tebuvo keturi kilometrai gerai žinomo kelio, tačiau, tik atsidūręs tuštietėj, Dulksnys pajuto nerimą. Jis iš sykio nesuvokė nei paties nerimo, nei ieškojo jo priežasčių, bet netrukus suprato, kad jį prisilėgė prasta baimė.

Pagal gaudus ir tikrus pranešimus, apylinkės kirbėjo įvairaus plauko partizanais. Raudonaisiais, baltaisiais — lenkiškais, pasitaikydavo ir lietuviškų.

Su kiekvienu žingsniu Dulksnį apėmusi baimė darėsi konesnė, aiškesnė.

Jis stengėsi ją nuvyti įvairiausiais samprotavimais.

Lietuviškieji partizanai — jo, kaip tautiečio, nepalies. Be to, mažą galimumų su jais čia su-

sitikti. Su lenkiškais, kaip vienas žmogus, puikiai mokąs lenkiškai, irgi susikalbės. Na, o raudonieji tikrai jam nieko nepadarys — pakaks jiems parodyti giliai slaptoj švarko kišenėj užkištą kandidatą į kompartijos narius liudijimą.

Taip samprotaudamas, jis betgi nesąmoningai spartino žingsnį ir netrukus visai įšilo.

Dulksnys savo įsitikinimais buvo komunistas idealistas. Jo neatgrasė net komunistinės valdžios praktika, kaip ne vienas kitų komunizavusių lietuvių.

Du kartu kalinamas už komunistinę veiklą lenkų valdy-mo laikais, buvęs stebimas, Lietuvai atgavus Vilniaus kraštą, jis visa širdimi ir karščiu puolė į darbą, bolševikams okupavus Lietuvą.

Tačiau ir dabar jis susidūrė su jam keistu ir nesuprantamu reiškiniu. Visos jo pastangos įsijungti į partinį organizacinį darbą ėjo niekais. Partijos didžiųjų jis buvo tik toleruojamas, nuo veiklos nustumiamas ir turėjo tenkintis kuklia tarnybėle, kaip koks beideologinis pilietis. Laikęs egzaminus ir partijos narius, jų neišlaikė ir liko tik kandidatu, nors atskatinėjo į visus egzaminuojančiųjų klausimus.

Ir tik kartą į tuos reiškinius

įsiliejo kiek aiškumo, kai vienas jo draugų, tuo metu prasi-mušęs į aukšto rango partijos pareigūnus, kartą, protekcionaliai paplojęs jam per petį, paklausė:

— Na, senasis bolševike, kaip laikais?

— Nieko sau... — atsakė Dulksnys, kartu patenkintas familiarškumu, su kuriuo į jį kreipėsi aukštas pareigūnas, kartu ir kiek nemaloniai paliestas buvusiojo artimo draugo išdidumo ir protekcionavimo.

— Vis tebesilaikai idealistinį pažiūrą ir reikalus? — paklausė vėl draugas.

— ?

— Mesk tai! Nieko iš to nebus. Karjeros nepadarysi, protaudamas 1928 metų kategorijomis. Generalinė linija — tai yra svarbiausia. Generalinė linija — tai viskas. Jos laikytis, kaip aklas sienos. O visi idealizmai — šuniui ant uodegos!

Kiekvienam pašaliečiui, pažinšiamam Dulksnį, pasakymas buvo aiškus, bet jam pačiam nė kiek nepadėjo suprasti padėties, kurioje jis buvo atsidūręs. Jis buvo išsiūrėjęs vien į savo teoretišką, išsvajotą idealą, ir biauirus gyvenimasis su visomis savo negerovėmis ir baisumais jo buvo vertinamas, kaip neišvengiama būtinybė, laikinumas, pagaliau auka, atnašau-

mas, pagaliau auka, atnašau-

BENDRAS ALT IR BALFO PIKNIKAS

ALT Pittsburgho skyriaus ir BALFO Pittsburgho apskrities bendras piknikas įvyks rugpjūčio (August) 13 d. Lietuvių ūkyje Willock, Pa. Jis prasidės 1 val. po pietų. Pirmą kartą šios abi organizacijos ruošia bendrą pikniką. Jų ir tikslai yra bendri — tik ALT rūpinasi Lietuvos laisvės atkovoju, o BALFas tremtinių šalpa ir globa. Kartu ruošiamos šį didžiausį pikniką, abi organizacijos nori surinkti kuo daugiau lėšų gyvybiniams lietuvių reikalams. Lietuvių ūkyje gali sutilpti keliolika tūkstančių žmonių ir tūkstančiai automo-

bilių. Kas važiuos 53 ar 77/54 tramvajais, tuos nuo linijų galo iki pikniko vietos nuveš automobiliais veltui. (Tas vyks nuo 3 iki 6 val.). Vėliau bus paskelbtos ir važiojančių žmonių pavardės. Todėl kas jaučiasi esąs tikras lietuvis, trokštąs savo tėvynei laisvės ir norįs padėti savo vargo broliams tremtiniams, turi jausti pareigą tame piknike dalyvauti ir kartu atsivesti į jį savo draugus. Bus speciali programa ir šokiams gros geras orkestras. Tad visi ir visos į pikniką!!

Juozas Virbickas

KRONIKA

Mr. Frank Salovejus "Lietuvių Žinioms" paaukojo 5 dol. už kuriuos laikraščio redakcija nuoširdžiai dėkoja. Nuoširdus aciu ir mūsų bendradarbei B. Bacevičienei iš Clevelando už 1 dol. auką.

"Maironio" ansamblis visu rimtumu ruošiasi naujam pasirodymui. Jis įvyks liepos 30 d. Bridgeville Lietuvių Dienos proga.

"Lietuvių Žinių" redaktorius ir energingas Pittsburgho lietuvių kultūrinio gyvenimo judintojas T. B. Mikalauskas grįžo iš atostogų, kurias praleido Atlanto pakraštyje.

Vyčių organizuoti lietuvių kalbos kursai, kuriuose dėsto rašytojas kun. A. Sušinskas ligi rugsėjo mėnesio atostogauja.

Pranciškonų provincionas, visą savaitę gyvenęs Pittsburghe pirmadienį išvyko atgal į Kennebunk Port, Maine.

Tėvai pranciškonai įsikūrę Bridgeville liepos 30 d. ruošia didelį pikniką — Lietuvių Dieną. Programoje bus prof. K. Pakšto kalba ir meninė dalis. Pelnas skiriamas geriausiai Pittsburgho Lietuvių Radio Žinių valandai paremti. Visi Pittsburgho ir apylinkių lietuviai nuoširdžiai kviečiame Lietuvių Dienoje dalyvauti.

Vincas Količius, Jr. energingas Lietuvos Vyčių veikėjas grįžo po dviejų savaičių tarnybinės išvykos į Vašingtoną.

NAUJA ŠV. PRANCIŠKAUS SESELIŲ VIENUOLYNŲ VIRŠININKĖ

Sekmadienį, liepos 16 d., 1950 m., Šv. Pranciškaus Vienuolynė įvyko Generalinės Viršininės ir jos padėjėjų rinkimai.

Buvo išrinktos: Generalinė Motina — Motina M. Loyola; Asistentė — Mo-

lina M. Dovyda; Padėjėjos — Seselė M. Gabrielė, Motina M. Aloyza, Seselė M. Paulina, Motina M. Baptista.

Lai Šventosios Dvasios lydimos šios Seselės teikia savo patarnavimus vienuolyno naudai, Dievo garbei, tėvynės ir lietuvių gerovei.

Linkime Motinai M. Loyolai Dievo palaimos visiems jos vadovavimo metams.

PADĖKA

Šv. Pranciškaus Seserys taria nuoširdų aciu visiems geradariams, kurie atsilankė ant metinio pikniko mūsų vienuolyno kieme sekmdienį, liepos 9 d. ir savo duosnumu ištiesė seselėms pagalbos ranką.

Esame ypatingai dėkingos visiems kunigams, kurie savo būvimu džiugino visus. Taipgi širdingai dėkojame tiems, kurie ne tik teikė medžiaginę pašalpą vienuolynui per įvairius lošimus, bet taipgi įteikė asmeniškai gausias aukas koplyčios statybos fondui.

Visai dvasiškijai, Pittsburgho apylinkės atsilankiusiems, ir svečiams iš tolimų miestų mel-džiame nuolatinės Dievo palaimos ir šimteriopą atlyginimą už jų geraširdingumą.

Dėkingos, Šv. Pranciškaus Seserys

"PRAPUOLĖ" TREMTINYS

Vienas amerikietis, norėdamas nelaimingam dipukui Vokietijoje padaryti gero, jo praradimas sudarė jam darbo ir būto garantijas. Būdamas ramus, kad savo tautiečiui padarė gera patarnavimą ramiai laukė jo atvykstant. Šiomis dienomis amerikietis mums rašo: "Niekas negirdėt apie mano dipuką. Kas jam galėjo atsitikti? Gal susirgo, gal rusai pagrobė, gal kas paviliojo... kur jis prapuolė?" Tuo tarpu tas

dipukas jau lygiai metalo laiko kai ramiai gyvena AMERIKOJE ir savo geradariui net nė žodžio neparasė. Labai gaila, kad atsitinka, nes tokie atsitikimai labai apsunkena kitiems tremtiniams gauti garantijas. Juk anapus vandenyno dar daug lietuvių yra, kurie labai norėtų atvykti į Ameriką. Tokiais atsitikimais nepasigalėkime pašto ženklelio ir laiškuko geram amerikiečiui.

SKAITYKIME

"LIETUVIŲ ŽINIAS"

Ar jus vargina

- Arthritis
- Neuritis
- Sciatica
- Lumbago
- Reumatizmas

Rašykite tuojau šiuo adresu:

Mr. Russell
118 E. North Ave.,
Pittsburgh 12, Penna

KRAUS

THE JEWELER

V. J. KRAUZLYS, Savininkas

1816 Carson Street

PITTSBURGH 3, PA.

Everglade 4850

FORT WAYNE HOTEL

Mrs. K. Schaffer, Prop.

Phone CEdar 1-9195

310 Federal Street

N. S., Pittsburgh, Pa.

Phone, FEderal 1622

HASER

Funeral Home

AMBULANCE SERVICE

Mes esame dėkingi už jūsų biznį

512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

VISI KLAUSO LIETUVIŠKŲ RADIO PROGRAMŲ TRANSLIUOJAMŲ IŠ

WMCK — 1360 KILOCYCLES, McKEESPORT, PA., STOTIES

Lietuvių Radio Žinių programa transliuojama kiekvieną sekmdienį 1:45 val. po pietų. Jai vadovauja Tėvai Pranciškonai. Kiekvienoje programoje yra religinė ar kultūrinė paskaitėlė, įvairios žinios, gerai paruošti montažai ir gražios lietuviškos dainos, dėl to visi mielai klausosi ir gėrisi.

Jeigu turite ką nors paskelbti, pasveikinti ar pareikšti užuojautą, tai savo pranešimus siųskite: Franciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

Lietuvos Vyčių, Knights of Lithuania, Radio Valandėlė. Pasibaigus Lietuvių Radio Žinių programai, kiekvieną sekmdienį iš tos pačios WMCK — 1360 kilocycles stoties 2:10 — 2:25 val. Pittsburgho apskrities Vyčiai transliuoja įdomią programą, susidenciją iš kalbų, žinių, lietuviškos muzikos ir dainų.

Jei norite šioje Radio Valandėlyje skelbtis kreipkitės: Knights of Lithuania, 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

FURNITURE — GOOD USED

Chairs	25 c. to \$ 1.00
Rugs	\$2.50 " 5.00
Beds, Springs	2.00 " 6.00
Mattresses (Sterilized)	2.50 " 10.00
Dressers	2.00 " 5.00
Chests, Vanities	4.00 " 7.50
Living Room Suites	7.50 " 15.00
Overstuffed Chairs	2.50 " 5.00
Kitchen Tables	1.50 " 3.00
Kitchen Cabinets	5.00 " 10.00
Gas Ranges	7.50 " 25.00
Gas heaters, coal stoves, pictures, mirrors, book cases, floor lamps, china, glassware, pots, pans, etc.	

CLOTHING — GOOD USED

Dresses, schoes	25 c. to 50 c.
Ladies Coats	\$1.00 " 2.00
Ladies Winter Coats	2.50 " 5.00
Hats, purses, curtains	10 c.
Mens Suits	\$1.50 to \$2.50
Coats, vests, pants	15 c. " 50 c.
Top coats, overcoats	75 " 3.00
Shoes, Raincoats	35 " 75 c.
Shirts, hats	10 " 15 "
Childrens shoes	10 " 30 "
Many other useful articles	

Society of St. Vincent de Paul, 2005 — 5th Ave., Hrs. 9-5 Sats. 9-2

JAUNUOLIAI,

Norį pasiųsti Dievo garbei ir Lietuvių Tautos gerovei, kviečiami stoti į

LIETUVIŲ PRANCIŠKONŲ VIENUOLYNA

Kennebunk Port, Maine

Į KLIERIKUS PRIIMAMI

Lietuvių katalikų šeimų sūnus, baigę bent

8 SKYRIŲ PRADŽIOS MOKYKLĄ

Priimami taip pat

KANDIDATAI Į BROLIUS.

Dėl priėmimo sąlygų kreipkitės:

VERY REV. JUSTINAS VAŠKYS, O.F.M.

Kennebunk Port, Me.

C. K. PIKIEL

General Insurance Notary Public

Marriage Licenses Auto Licenses

Business Broker

WE SPECIALIZE IN TAVERNS

121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.

S. S., PITTSBURGH, PA.

Phone Everglade 1-2300

Atvykę į South Side—

Visuomet atsilankykite į

FLORENT RODGERS CAFE

136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.

Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital

JOHN KAMARAUSKAS

Lietuvis Laidrodininkas

—Expert Repairers—

CLOCKS—WATCHES—JEWELRY

2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.

Tel.: AT. 7399

Phone H0mestead 3169

Night Service HO. 5575-R

HOMESTEAD MAYTAG STORE

ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes
To Fit All Motors

PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED

602 Amity Street

Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS

LIETUVIS GRABORIUS

LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Nauja moderniška koplyčia dykal visiems. Kreipdamiesi nesusitursite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

Tel. HEMlock 1-0203

2128 Carson Street

S. S., Pittsburgh, Pa.

BALDAI — GERAM STOVYJ

Kėdės	25 c. iki \$ 1.00
Kilimai	\$2.50 " 5.00
lovos, syruoklės	2.00 " 6.00
matracai (išvalyti)	2.50 " 10.00
užvalkalai	2.00 " 5.00
dėžės	4.00 " 7.50
valgomosios kambario baldai	7.50 " 15.00
apmuštos kėdės	2.50 " 5.00
virtuvės stalai	1.50 " 3.00
virtuvės spintelės	5.00 " 10.00
dujinės virimo mašinos	7.50 " 25.00
Dujinės krosnelės, anglinės krosnys, pavelsklai, veidrodžiai, knygų lentynos, pastatomos lempos, porcelanas, stikliniai išdirbiniai, puodai, keptuvės ir t.t.	

RŪBAI — GERAM STOVYJ

Suknelės, batai	25 c. iki 50 c.
moteriški paltai	\$1.00 " 2.00
moteriški žieminiai paltai	2.50 " 5.00
skrybėlės, piniginės, užuolaidos	10 c.
Vyriški kostiumai	\$1.50 iki \$2.50
švarkai, liemenės, kelnės	15 c. " 52 c.
vasariniai ir žieminiai paltai	75 c. " 3.00
batai, lietpalčiai	31 " 71 c.
baltiniai, skrybėlės	10 " 15 "
vaikų batai	10 " 30 "

ir daug kitų vertingų rūbų

Society of St. Vincent de Paul, 2005 — 5th Ave., Hrs. 9-5 Sats. 9-2

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS DIDELIS KARNAVALAS

2100 JANE STREET

Rugpjūčio mėn. 7-12 d. vakarais

ĮEJIMAS NEMOKAMAS

PELNAS SKIRIAMAS STATYBOS FONDUI

ST. CASIMIR'S

STREET FAIR

BENEFIT OF BUILDING FUND

Every Evening

AUGUST 7-12

2100 JANE STREET

ADMISSION FREE

BRIDGEVILLĖS PRANCIŠKONŲ LIETUVIŲ DIENA

LIETUVIAI PRANCIŠKONAI liepos 30 d., sekmdienį, Šv. Antano parapijos sode, prie 28 kelio.

LIETUVIŲ DIENA prasidės Šv. Antano bažnyčioje, 10:30 val., Šv. Mišiomis su proga pritaikintu pamokslu.

LIETUVIŲ DIENOS PROGRAMOJE bus įdomi Prof. K. Pakšto kalba, dainos, tautiniai šokiai ir įvairūs ligi šiol nematyti žaidimai.

TĖVAI PRANCIŠKONAI visus artimų ir tolimų kolonijų lietuvius kviečia šioje šventėje dalyvauti.

Į LIETUVIŲ DIENĄ atvykti ne sunku. Iš Pittsburgho patogiasias 28 kelias. Iki vienuolyno eina ir dviejų linijų autobusai: Blue Ridge Lines, kurie išeina iš Greyhound stoties ir Ezio Bigi Line, kurie išeina iš Smithfield Str.

VISAIS REIKALAIS KREIPKITES: Franciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

